

KURIU ĮVAIRIUS SAKINIUS

TEKSTO SUPRATIMAS

1. Perskaityk tekstą.

Selemonas Paltanavičius

Tolimuos keliuos

Keista, retai kam pasiseka pamatyti išskrendančius gandrų. Jų pulkai lekia tyliai, be to – aukštai, lengvai iškildami virš kalnų, viršijančių 2–3 kilometrus. <...> Tryliktoje amžiuje buvo tikėta, kad gandrai per žiemą miega vandenyje. <...> Ir tik prieš gerus 300 metų buvo suprasta, kad gandrai išskrenda. Kur – to nežinojo ir neįsivaizdavo niekas. Tik praeitą šimtmetį bandyta paukščius ženklinti – prie kojų imta rišti pergamentus^ž su įrašais, po kaklais kabinti varpelius. Kad ir kaip keista, po žiemos pažymėtieji paukščiai sugrįždavo. Bet ir vėl – neaišku buvo, kur jie gyveno tą laiką. Pagaliau atkreiptas dėmesys į gandrų, kurie parsinešdavo jų kūną pervėrusias afrikietiškas strėles. Mokslininkai per 100 metų pastebėjo net 19 taip paženklintų gandrų. <...> Sužeisti ir strėlės svorio slegiami paukščiai nežuvo ir parnešė į gimtinę įrodymą, kad jie žiemoję Afrikos žemyne.

Viską išaiškinti padėjo praeitą šimtmetį išrasta naujovė – paukščių žiedavimas.

Iš Lietuvos gandrai skrenda į pietus arba pietryčius. Pirmiausia aplanko Baltarusijos pelkes, toliau plasnoja per Ukrainą, Vengriją, Bulgariją, Rumuniją, Siriją, Egiptą, Etiopiją. Jų kelionės pabaiga – Vidurio ir Pietų Afrika. <...>

Iki žiemojimo vietų gandrai skrenda gerus du mėnesius. Jų kelias ilgas ir tolimas. Pakeliui būna visko – ir vėtrų, kurioms atsispirti jauniklių niekas nemokė, ir mirtį nešančių elektros stulpų. Įvairūs pavojai ir nelaimės iš jaunųjų išrenka mažiausiai pasirošusius gyvenimui.

ž *pergamentas* – tokia iš odos gaminama medžiaga

Atsakyk į klausimus ir atlik užduotis (remkis tekstu).

1.1. Kodėl retai kam pasiseka pamatyti išskrendančius gandrų?

1 t. ☐

- A. Pulkai skrenda virš kalnų ir miega vandenyje.
- B. Pulkai lekia tyliai ir aukštai.
- C. Gandrai tyliai išskrenda po vieną.
- D. Gandrai išskrenda tik tada, kai jų niekas nemato.

1.2. Kodėl žmonės manė, kad gandrai per žiemą miega vandenyje?

1 t. ☐

- A. Nes žmonės nesuprato, kad gandrai žiemą išskrenda.
- B. Nes žmonės matydavo gandrų pelkėse.
- C. Nes pasisekė pamatyti miegančius gandrų.
- D. Nes suprato, kad gandrai be vandens neišgyventų.

1.3. Kas rodo, kad žmonės nuo seno domėjosi gandrų gyvenimu?

1 t. ☐

- A. Stebėjo gandrų miegančius vandenyje.
- B. Norėjo išgirsti skrendančius gandrų.
- C. Stebėjo vandenį, kuriame miegojo gandrai.
- D. Norėjo suprasti, kur ir kaip gandrai žiemoja.

1.4. Ką padėjo išsiaiškinti gandrų ženklinimas – prie kojų pririštas pergamentas su įrašais arba po kaklu pakabintas varpelis?

1 t. ☐

- A. Kad po žiemos pažymėtieji paukščiai sugrįžta.
- B. Kur pažymėtieji gandrai žiemoja.
- C. Kad pažymėtieji paukščiai per žiemą miega vandenyje.
- D. Kuria kryptimi gandrai išskrenda.

1.5. Pažymėk ☒, kurias šalis aplanko gandrai, skrisdami iš Lietuvos į žiemojimo vietą.

1 t. ☐

☐	Danija
☐	Bulgarija
☐	Suomija
☐	Vengrija
☐	Portugalija
☐	Etiopija
☐	Ukraina
☐	Norvegija
☐	Švedija

☐	Latvija
☐	Estija
☐	Baltarusija
☐	Prancūzija
☐	Ispanija
☐	Islandija
☐	Egiptas
☐	Rumunija
☐	Sirija

1.6. **Kaip mokslininkai išsiaiškino (kol paukščiai nebuvo žieduojami), kad gandrai žiemoja Afrikos žemyne?**

1 t. ☐

- A. Iš įrašų pergamentuose.
- B. Iš sužeistų afrikietiškomis strėlėmis gandrų.
- C. Iš varpelio skambėjimo.
- D. Iš to, kad gandrai skrenda virš kalnų.

1.7. **Kokiame maždaug aukštyje skrenda gandrai?**

1 t. ☐

- A. Iki 300 metrų aukštyje.
- B. Iki 100 metrų aukštyje.
- C. Daugiau kaip 2–3 kilometrų aukštyje.
- D. Iki 1 kilometro aukštyje.

1.8. **Tekste pabrauk sakinius, įrodančius, kad gandrai yra ištvermingi paukščiai.**

1 t. ☐

1.9. **Ar kelionė į žiemojimo vietas gandrums yra pavojinga? Pažymėk ☒.**

1 t. ☐

☐ Taip ☐ Ne

Paaiškink, kodėl taip manai.

- A. Paukščiai žieduojami.
- B. Pakeliui būna vėtrų ir elektros stulpų.
- C. Paukščiai yra paženkinti varpeliais.
- D. Paukščiai keliaudami miega vandenyje.

1.10. **Koks yra šis tekstas? Pažymėk ☒.**

1 t. ☐

Grožinis ☐ Negrožinis ☐

Pažymėk teiginius, pagrindžiančius tavo pasirinkimą.

Aprašomi išgalvoti įvykiai.	☐
Minimi tikrų vietovių pavadinimai.	☐
Atskleidžiami veikėjų jausmai.	☐
Siekama suteikti naujų žinių.	☐
Pasakojami gyvūnų nuotyčiai.	☐
Tekstą papildo gyvūno nuotrauka ir žemėlapis.	☐